

P. Prof. ThDr. Dr. LUBOMÍR STANČEK, PhD., CM

STRUČNÉ ZÁSADY TVORENIA A PREDNESU HOMÍLIE...

1. PREDNÁŠKA

1. Príprava homílie

1. S prípravou homílie na nedeľu a sviatok **začať čím skôr.**

(Byť majstrom vo svojom postavení „herolda“.

Výsada milosť, dar od Boha.

Pondelok... Využi čas pri ceste autom, čakanie, nespavosť, čas na štúdium.)

2. Zahať homíliu **modlitbou.**

(Myšlienka na Boha.

Predstavenie si poslucháčov.

Uvedomiť si spásu duše a duše iných.

Lekár, stomatológ si umýva ruky po každom pacientovi.

Robiť rozdiel medzi osobným rozjímaním a rozjímaním pre homíliou.)

3. Prebudiť u seba **identitu ohlasovateľa.**

(Boh potrebuje moje ústa, srdce, myseľ aby oslovil druhých.)

1. Príprava homílie

4. Začni pozorne **čítať evanjelium**. Pomaly.
Zapisuj si asociácie.

*(Predpokladaj, že ťa bude počúvať i taký, čo je pokrstený pohan.
PS je základ ohlasovania.)*

5. Všimnime si, **čo je v texte** evanjelia **neočakávané**, čo nás
samých môže v texte prekvapiť a naopak čo je ťažké.

*(Vždy sú iné okolnosti.
I ľudia, ťažkosti.
Čo všetko prežívajú naši poslucháči - veriaci.
Môže to byť inšpirácia čo kázať, čo som už dávno nehovoril v kostole.)*

6. Dobré známe veci, vety **znova objavme** a pomôžeme
pochopiť.

*(Len zopakovať evanjelium? Nie!
Vianoce i Veľkonočné sviatky... iné, poznajú.
Vzbudíme záujem o PS., udalosti, známe veci, udalosti...)*

1. Príprava homílie

7. Každý zo **synoptikov** i sv. Ján má **svoj slovník**.
Boh je prvý autor, ale človeku ponechal dary, ktoré dostal od Boha a ako božie slová napísal.

*(Lukáš bol lekár. Jána znázorňujeme orlom.
Každý evanjelista je podľa začiatku evanjelia znázorňovaný: býkom, človekom či anjelom, levom.
Komu by sme odporučili ktorého evanjelistu?)*

8. Pozorujme, **čo ktorý evanjelista v danej perikope zdôrazňuje**.

(Márnotratného syna, prirovnanie o sieti, poklade, sviaci...)

9. **Všímajme** si kulisy, detaily, veci, postavy i miesta.

(Vžiť sa do situácie, okolnosti, kedy sa to stalo, kde, prečo to Ježiš povedal...)

1. Príprava homílie

10. **Spytujeme sa samy seba**, ako využiť perikopu, na aktuálne premietnutie do situácie poslucháčov.

(Rodičia sa tešia keď dieťa si začína klásť otázky. Je zdravé. Vzbudíme i u seba otázky...)

11. **Neuspokojí sa s jedným prečítaním** perikopy. Viaceré opakované prečítanie textu je obohacujúce. Text preniká a vniká do hĺbky.

(Nikdy nevystupovať ako suverén, bez prípravy na ambón. Nepodceňujeme poslucháčov.

V DI sa veľmi rýchlo dá poznať hĺbka kazateľa, odbornosť, príprava...)

12. Myšlienky **sa musia uležať, dozrieť, predestilovať...**

(Ovocie nehľadáme na strome v máji, niektoré dozrieva až cez zimu. Neznižujeme sa, že stojíme pred kapustnými hlavami, že poslucháči nerozumejú...)

2. Pretransformovanie textu

1. Snažme sa o **asociácie nad textom**.

*(Čo mi to osoží...?
O čom text hovorí?
Čim ma oslovuje?
Aký má zmysel...?
Čo chce Boh povedať?...)*

2. Ujasniť si **mentalitu poslucháčov a ich dispozície**.

*(Máme veľa pokrstených pohanov.
Životné okolnosti poslucháčov.)*

3. Byť **vnímavý na poslucháčov**, všetko okolo nich, čo rezonuje medzi Slovom Božím v perikope a situácii v ktorej žijú.

*(Začať tým ako si musia vypočuť homíliu, natlačený, budú stáť,
zima – teplo – dážď – slnko...
deti, dospelý, hluchý, ...)*

2. Pretransformovanie textu

4. Myslieť na to **čo poslucháčov zaujíma**.

*(Na čo by sa spýtali, keby mohli vstúpiť do homílie...,
Požiadavky štátu, Cirkvi, farnosti v zornom uhle perikopy.)*

5. **Hľadať vhodné aplikácie**.

(Osobný zážitok pre poslucháča, liturgický, sociálny ...)

6. **Predvídať a odhadovať, ako tá myšlienka, slovo** dopadne a zapôsobí v danom spoločenstve, situácií.

(Rozdiel je medzi poslucháčmi, farnosťami, dedinami...)

7. Myslieť na **rôznorodosť veriacich**, pozorujme potrebnú mieru kto sú naši poslucháči...

*(Jeden rád chodí na prvú omšu o 6 hodine, iný pred obedom či večer.
Prečo asi?)*

2. Pretransformovanie textu

8. Usilovať sa o to, aby moje **homílie boli svedectvom**, adresné, komunikačné.

*(Nie nad hlavami, nie do podlahy hovoriť.
Virtuálny dialóg...)*

9. Mať **cit pre všetko**, čo je v čítaniach, evanjeliu zdanlivé, dvojznačné nedopovedané.

*(Pán Ježiš všetko nedopovedal: „Kto má uši...
Zobral si učeníkov do samoty a tam im veci vysvetlil...)*

10. **Tvoriť si osnovu** príhovoru, byť pripravený na prípadnú otázku, mať odpoveď, čo je kľúčové.

*(Používať napríklad homíliu ako Najplnšiu formu kázne.
Prípadne klincovací systém a iné druhy príhovorov...)*

11. **Uvažovať o pointách**, ako a čo najlepšie a najúčinnnejšie vystihnúť.

*(Nie sú len chronický diskutéri na rekolekciách, ale aj na kázni sa sám seba rád počúva...
Nedeľná homília nie krátka a nie dlhá. Kedy? Prečo?)*

3. Dokončovanie homílie

1. Vyladiť myšlienky a začleniť ich do logickej podoby.

*(Nie bez prípravy. Nie v sobotu večer!
Vždy len cudzia homília? Čítať si aj cudzie homílie.
Neodhadzovať nevydarenú homíliu.
V počítači svoje kolónky. Mať kontakt na internete.)*

2. Rozhodni akú aplikáciu zvolíš.

*(Príklad: 5 zásad.
A- pravdivý, B – nie dlhý, C – nie veľa príkladov v jednej homílii, D – časový,
E – použijeme negatívny v PAR, tak v PAR pozitívny.
Pozor na kroáky, trháky, slzáky..., aplikácia má byť živá, blízka poslucháčom aby oslovila...)*

3. Snažiť sa trafiť nielen terč, ale aj jeho stred.

*(Vyvarovať sa poznámke, niečo poviem.
Vyhľadávame lekára odborníka, nie fušera...
Jedna až tri aplikácie v jednej homílii v ADE.
Pozor na prepojenie medzi AI a ADE.
Nesumarizovať.*

Vytvoriť v modlitbe: ďakovať, prosiť, odprosovať, klaňať sa, robiť si predsavzatie, brať si poučenie...)

3. Dokončovanie homílie

4. **Regulovať reťazce svojich argumentov** a dať pozor na slabé stránky.

(Rečnícke figúry. Námetka. Zveličovanie. Nútenie... Nie rozkaz...)

5. Uvedomiť si **tempo**, čo zopakovať, čo vysvetliť, načo klásť dôraz, čo v homílií ilustrovať.

*(Najviac tri krát niečo zopakovať.
Aj pri okne, tréme.
Stupňovanie.)*

6. **Silné veci** pri ohlasovaní povedať jasne - zrozumiteľne, držať sa pravdy, a **ako prvé povedať**.

(Vyvarovať sa neslušných, a dvojzmyselných slov...)

3. Dokončovanie homílie

7. Homília má **mať myšlienky** jej rastu, postupu, gradácie, nevyhnutnosť, presvedčivosť, tvrdenie.

*(Plytké homílie škodia.
Vedieť strhnúť smerom k Bohu poslucháčov...)*

8. **Varovať sa povrchnému výkladu.** Zamerať sa na hĺbku ohlasovania. Nebáť sa využiť metafor tam a uvedomiť si, kde abstrakcia, rozprávanie abstraktné stráca dych.

*(Nepoužívať cudzie slová. Ak, tak slovo vysvetliť.
Pozor na nepresnosti.
Jedna pani povedala nepatrí do príhovoru.
Pozor na klebety.)*

9. Viesť poslucháčov k rozumnému a jasnému pochopeniu **ľudského citu** a jeho pôsobeniu na konanie v živote.

*(Nesmie sa zneužívať cit...
Správne a vhodne motivovať i citovú oblasť človeka.)*

3. Dokončovanie homílie

10. **Inšpirovať** poslucháčov k aktívnejšej účasti **na priebehu** liturgie.

(Angažovanie ako lektor, spev, člen zboru...)

11. **Premyslieť si úvod a záver.**

(Získať pozornosť poslucháčov, dôveru, a v závere správne motivovať.)

12. **Pamätať** na to, že všetko **čo poviem**, týka sa v prvom rade nás samých.

(Aby sme niečo nemuseli odvolávať, vysvetľovať, a nám naše homílie aby slúžili k spáse.)

4. Úprava textu

1. **Vyškrtat'** všetky zbytočné vety, časti a odstavce.
2. **Venovať pozornosť dobru**, pozitívnym veciam, chráň sa mentorovaniu.

(Bez príčiny nenapomínať, nekarhať, nepoučat', byť mravokárcom, povýšeneckého správania.)

3. **Nebyť ukecaný**, mnohovravným, nebyť človekom, ktorý sa rád počúva.

(Pozor na rozoláčnosť...)

4. Neustále si uvedomovať, ako **upriamovať pozornosť** na podstatu k tomu, čo sa hovorí nie však na seba.

4. Úprava textu

5. Vyvarovať sa prílišného zovšeobecňovania, zjednodušovania.
6. Pri príbehu, jeho rozprávání, opise, vynechať všetko nepodstatné a v rýchlom slede prejsť k jeho pointe.
7. Mať snahu o **precíznosť a presnosť v pojmoch**.
(Nahrádzať pojmy nejasné, nepresné výrazmi jednoznačnými.)
8. **Zhodnocovať rozsah toho čo sa píše**, hovorí vzhľadom k časovému limitu.

5. Spôsob hovorenia

1. Nebyť nudný.

(Pri spozorovaní nudy u poslucháčov, nedomnievaj sa, že je to len ich chyba.)

2. Používať bežný jazyk, ktorým hovoria ľudia, ale v ušľachtilej podobe.

(Vyvarovať sa nárečiu...)

3. Usilovať sa o živú, expresívnu, energickú **artikuláciu**. Zváž citovú stránku, zafarbenosť hlasu, rýchlosť slov.

4. Dať jasný význam prioritnému cieľu.

(Poslucháč nie je zaťažovaný nepodstatnými vecami.)

6. Nečítaj. Pri čítaní skloň iba oči, nie celú hlavu.

5. Spôsob hovorenia

7. Hovor **bez zvýšenia hlasu**.

Silný hlas spôsobuje **dojem agresivity**, nátlaku.

8. **Neodbočuj** do nedôstojných extempore.

(Do poznámok, vsuviiek... Nevchádzaj do slepej uličky.)

9. **Neklesať hlasom na konci vety**.

(Neuspať poslucháčov.)

10. Vyvarovať sa rétorického „**kazateľského**“ tónu.

(jednotvárnosti, intonácie, kadencií.)

11. Nepoužívať **gestá**, ktoré sú **nápadné** a priťahujú moc pozornosť.

(Gestá nech sú primerané, majú nepriamo dopĺňať a zvýrazňovať hovorené slovo.)

5. Spôsob hovorenia

12. Nepoužívať príliš **abstraktné slová**, odborné alebo **cudzíe slová**.

(Používať len tie čo sú známe, aby poslucháči rozumeli.)

13. Pri hovorení **do mikrofónu** držať sa osvedčených **zásad**.
Byť pri hovorení najprirodzenejší a vyvarovať sa pátosu.

(Rôzne mikrofóny sa používajú.)

14. Brať na vedomie **okolnosti a podmienky za ktorých sa hovorí**.

(chlad, teplo, dusno, priestor...)

15. Skonči včas.

(Neunaviť poslucháčov.)